

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

CHANHTHASONE SIHALAD

HÔN NHÂN VÀ GIA ĐÌNH CỦA NGƯỜI KHƠ MÚ
Ở HUYỆN NGOI TỈNH LUANGPRABANG,
NƯỚC CHDCND LÀO (1986 - 2016)

LUẬN VĂN THẠC SĨ LỊCH SỬ

Thái Nguyên, năm 2019

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

CHANHTHASONE SIHALAD

**HÔN NHÂN VÀ GIA ĐÌNH CỦA NGƯỜI KHƠ MÚ
Ở HUYỆN NGOI TỈNH LUANGPRABANG,
NƯỚC CHDCND LÀO (1986 - 2016)**

Ngành: Lịch sử Việt Nam

Mã số: 8 22 90 13

LUẬN VĂN THẠC SĨ LỊCH SỬ

Người hướng dẫn khoa học: TS. Hoàng Thị Mỹ Hạnh

Thái Nguyên, năm 2019

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan: Đề tài *Hôn nhân và gia đình của người Khơ Mú ở huyện Ngoi tỉnh Luangprabang nước CHDCND Lào (1986-2016)* là công trình nghiên cứu của tôi, các số và tài liệu trích dẫn có nguồn gốc rõ ràng. Kết quả trong luận văn chưa được công bố trong bất cứ công trình nghiên cứu khoa học nào khác.

Thái Nguyên, tháng 4 năm 2019

Tác giả luận văn

Chanhtsone SIHALAD

LỜI CẢM ƠN

Để có thể hoàn thành luận văn thạc sĩ, tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc và chân thành tới TS. Hoàng Thị Mỹ Hạnh, người đã chỉ bảo và hướng dẫn cũng như giúp đỡ tôi tận tình trong thời gian nghiên cứu đề tài. Cùng các thầy cô trong Khoa Lịch sử, Trường Đại học Sư phạm - Đại học Thái Nguyên đã chỉ bảo tận tình, động viên, khích lệ tôi trong suốt quá trình học tập và hoàn thành Luận văn.

Xin chân thành cảm ơn tới Phòng Thông tin và Văn hoá, Phòng Kế hoạch huyện Ngòi, Hội đồng bản Bản Huổi phang, Mộc lạp, Pac chim, Đôn, Phôn xay đã tạo điều kiện giúp đỡ tôi trong quá trình tìm hiểu tư liệu để hoàn thành Luận văn.

Cuối cùng, tôi xin chân thành cảm ơn gia đình, bạn bè và đồng nghiệp đã động viên, khuyến khích tôi trong suốt quá trình học tập và nghiên cứu. Xin chân thành cảm ơn.

Thái Nguyên, tháng 4 năm 2019

Học viên

Chanthasone SIHALAD

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN.....	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT.....	iv
DANH SÁCH CÁC BẢNG	v
DANH SÁCH NHỮNG NGƯỜI CUNG CẤP THÔNG TIN	vi
MỞ ĐẦU.....	1
1. Lý do chọn đề tài	1
2. Lịch sử nghiên cứu vấn đề.....	2
3. Đối tượng, nhiệm vụ và phạm vi nghiên cứu	4
4. Nguồn tư liệu và phương pháp nghiên cứu	4
5. Đóng góp của luận văn	5
6. Bố cục luận văn	5
CHƯƠNG 1: KHÁI QUÁT VỀ HUYỆN NGOI VÀ NGƯỜI KHƠ MÚ	
HUYỆN NGOI TỈNH LUANGPRABANG NƯỚC CHDCND LÀO	7
1.1. Khái quát về huyện Ngoi tỉnh Luangprabang	7
1.1.1. Lịch sử huyện Ngoi tỉnh Luangprabang	7
1.1.2. Điều kiện tự nhiên	7
1.1.3. Đặc điểm về kinh tế - xã hội.....	8
1.1.4. Dân số và thành phần dân cư.....	9
1.2. Người Khơ Mú ở huyện Ngoi tỉnh Luangprabang.....	10
1.2.1. Tên gọi và lịch sử của tộc người Khơ Mú.....	10
1.2.2. Tộc người Khơ Mú ở huyện Ngoi tỉnh Luangprabang	13
Tiểu kết chương 1	28
CHƯƠNG 2: HÔN NHÂN CỦA NGƯỜI KHƠ MÚ Ở HUYỆN NGOI	
TỈNH LUANGPRA BANG NƯỚC CHDCND LÀO TỪ NĂM 1986	
ĐẾN NĂM 2016	29
2.1. Hôn nhân của người Khơ Mú.....	29

2.1.1. Khái niệm về hôn nhân.....	29
2.1.2. Quan niệm truyền thống về hôn nhân của người Khơ Mú.....	30
2.2. Tiêu chuẩn trong hôn nhân.....	31
2.3. Các nguyên tắc hôn nhân và hình thức hôn nhân.....	33
2.3.1. Các nguyên tắc trong hôn nhân.....	33
2.3.2. Hình thức hôn nhân.....	34
2.4. Các nghi lễ trong cưới xin truyền thống của người Khơ Mú ở huyện Ngoi tỉnh Luanprabang.....	35
2.4.1. Trai, gái tìm hiểu nhau.....	35
2.4.2. Chọn người làm môi.....	36
2.5. Những biến đổi trong hôn nhân người Khơ Mú.....	42
Tiểu kế chương 2.....	50
CHƯƠNG 3: GIA ĐÌNH CỦA NGƯỜI KHƠ MÚ Ở HUYỆN NGOI TỈNH LUANGPRA BANG NƯỚC CHDCND LÀO TỪ NĂM 1986-2016...	51
3.1. Gia đình truyền thống người Khơ Mú ở huyện Ngoi tỉnh Luangprabang.....	51
3.1.1. Khái niệm về gia đình.....	51
3.1.2. Phân loại gia đình của người Khơ Mú.....	52
3.2. Chức năng của gia đình.....	53
3.3. Quan hệ trong gia đình.....	57
3.4. Tập quán - nghi lễ trong gia đình.....	60
3.4.1. Tập quán sinh đẻ của người Khơ Mú.....	60
3.4.2. Nghi lễ trong ma chay.....	62
3.4.3. Lễ thờ cúng trong gia đình.....	66
3.5. Biến đổi trong gia đình người Khơ Mú ở huyện Ngoi, tỉnh Luangprabang...	67
Tiểu kết chương 3.....	72
KẾT LUẬN.....	73
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	77
BẢNG HỎI ĐIỀU TRA XÃ HỘI HỌC.....	80
TẠI ĐỊA BÀN NGHIÊN CỨU.....	80
PHỤ LỤC	

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

Viết là	Đọc là
CHDCND	Cộng hòa Dân chủ Nhân dân
Nxb	Nhà xuất bản
Tr	Trang

DANH SÁCH CÁC BẢNG

Bảng 1.1 Thông kê các dân tộc ở huyện Ngoi năm 2016	9
Bảng 1.2: Các bản ở huyện Ngoi có người Khơ Mú sinh sống	15
Bảng 2.1: Độ tuổi kết hôn của đồng bào Khơ Mú huyện Ngoi năm 2016.....	43
Bảng 2.2: Cơ hội lựa chọn bạn đời hôn nhân của người Khơ Mú	44
Bảng 2.3: Tiêu chuẩn lựa chọn bạn đời hôn nhân của người Khơ Mú	45
Bảng 2.4: Quyền quyết định trong hôn nhân của đồng bào Khơ Mú.....	46
Bảng 2.5: Hình thức tìm hiểu trước hôn nhân của người Khơ Mú ở huyện Ngoi hiện nay	47
Bảng 3.1: Quy mô gia đình của đồng bào Khơ Mú ở huyện Ngoi năm 2016...	68
Bảng 3.2: Người quyết định công việc trong gia đình của người Khơ Mú.....	69

DANH SÁCH NHỮNG NGƯỜI CUNG CẤP THÔNG TIN

STT	Họ và tên	Tuổi	Chỗ ở
1	Bà Toui	60	Bản Pác chìm
2	Ông Khoun	65	Bản Pác chìm
3	Ông Thongkhoun	40	Phòng Thông tin và Văn hóa huyện Ngoi
4	Ông Xay	60	Trưởng bản Mộc lép
5	Ông Bounthan	55	Bản Huối Phang
6	Ông Souk	68	Bản Phôn Xay
7	Ông Thongđy	70	Bản Đôn
8	Ông Chanhtha	58	Trưởng bản Đôn
9	Ông Somkhen	62	Trưởng bản Phôn Xay
10	Ông Sommany	60	Trưởng bản Pác chìm
11	Ông Bountam	55	Trưởng bản Huối Phang
12	Chị Phone	30	Bản Huối phang
13	Ông Khounpheng	75	Bản Phôn xay
14	Chị Khern	35	Bản Mộc lép

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Nước Cộng hòa Dân chủ Nhân dân Lào là một quốc gia đa dân tộc. Theo số liệu thống kê năm 2015, Lào có 49 dân tộc anh em, cùng sinh sống và mỗi dân tộc lại có một sắc thái riêng biệt, độc đáo, có những dân tộc gồm nhiều nhánh tộc và được chia thành 04 nhóm ngôn ngữ: nhóm ngôn ngữ Lào-Thái (Tày), nhóm ngôn ngữ Mon-Khơ Me, nhóm ngôn ngữ Mông-Dao, nhóm ngôn ngữ Hán-Tây Tạng (TiBệt). Nền văn hóa phong phú, đa dạng đậm đà bản sắc dân tộc. Một trong những nét văn hóa đặc trưng, tiêu biểu của các dân tộc đó là cuộc sống sinh hoạt, phong tục tập quán, tín ngưỡng dân gian và ngôn ngữ. Quá trình dựng nước và giữ nước lâu đời đã hợp nhất, đoàn kết các tộc người lại với nhau góp phần tạo nên văn hóa của Lào.

Khơ Mú là một dân tộc có số dân đông thứ 2, có nguồn gốc lịch sử rất lâu đời. Người Khơ Mú cư trú tập trung chủ yếu ở các tỉnh từ miền Bắc đến miền Trung của Lào: BoKeo, Luangnamtha, Uđomxay, Luangprabang, Viengchan, Bolikhamxay.... Người Khơ Mú có phong tục tập quán, văn hóa đặc trưng, riêng biệt của dân tộc mình. Điều đó thể hiện rõ trong ngôn ngữ nói, cách ăn mặc, phong tục tập quán và tín ngưỡng. Góp phần vào việc làm phong phú và đa dạng hơn cho văn hóa Lào. Hiện nay trong xu thế hội nhập mở cửa, quốc tế hóa và sự du nhập của nhiều dòng văn hóa ngoại lai, nhân dân ta đã có nhưng tiếp thu chọn lọc.

Dưới góc độ văn hóa lịch sử nghiên cứu về đời sống xã hội sẽ góp phần làm sáng tỏ thêm những nét đặc sắc của địa phương và các mối quan hệ liên quan. Từ đó, có thêm những tư liệu khoa học làm cơ sở vững chắc cho việc bảo tồn và phát huy các giá trị văn hóa của địa phương.

Hôn nhân và gia đình là đối tượng nghiên cứu của nhiều ngành khoa học thuộc lĩnh vực xã hội nhân văn. Việc nghiên cứu về hôn nhân và gia đình của